

การศึกษาการจัดโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุรินทร์

นางสาวพัชรา สร้อยจิต

ศนยวิทยทรพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณมหวิททาลัย
ภาควิชการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหวิททาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-583-117-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณมหวิททาลัย

019346

119346 ๙ ๒๖

A STUDY OF THE ORGANIZATION OF THE EDUCATION FOR RURAL DEVELOPMENT
PROJECT IN PRIMARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE
OFFICE OF SURIN PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

Miss Phutchara Soichit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-583-117-4

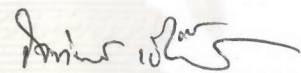
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการจัดโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบทของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสุรินทร์
โดย นางสาวนัชรา สร้อยจิต
ภาควิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี แผลยอด

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ใจกัญย์ เชื้อรัตนพงษ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี แผลยอด)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พัชรา สร้อยจิต : การศึกษาการจัดโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ใน เขตชนบทของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ (A STUDY OF THE
ORGANIZATION OF THE EDUCATION FOR RURAL DEVELOPMENT PROJECT IN
PRIMARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF SURIN
PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION) อ. ที่ปรึกษา : รศ.ดร. บุญมี เฌรยอด,
257 หน้า. ISBN 974-583-117-4

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการจัดและปัญหาการจัดโครงการการศึกษา เพื่อพัฒนา
หมู่บ้านในเขตชนบท ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์

ผลการวิจัยพบว่า ในการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ โรงเรียนใช้วิธี
การประชุมสัมมนาคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ และมอบหมายให้ครูผู้รับผิดชอบโครงการสำรวจ
โดยใช้แบบสอบถามและแบบสำรวจ ส่วนการรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน
โครงการ ยึดหลักเกณฑ์ความต้องการของชุมชนในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา มีการ
วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา และใช้หลัก เกณฑ์ความเป็นไปได้ประเมิน
ทางเลือกในการแก้ปัญหาโดยคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ ในการดำเนินงานของโรงเรียนใน
การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเป็นศูนย์ในการพัฒนาชุมชน มีการจัดเตรียมบุคลากร งบประมาณ
สถานที่ เครื่องมือนิเทศ ติดตามผล และเครื่องมือประเมินผล มีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
และประชาสัมพันธ์การดำเนินโครงการผ่านนักเรียนไปยังผู้ปกครอง สำหรับการนิเทศ ติดตามผล
ประเมินผลการดำเนินงาน ใช้วิธีการสังเกตการปฏิบัติงานโดยผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบ
โครงการ มีการประเมินผลก่อนการดำเนินงาน ระหว่างดำเนินงาน สิ้นสุดการดำเนินงาน และ
รายงานผลการดำเนินงานภาคเรียนละครั้ง

ปัญหาการจัดโครงการที่พบส่วนใหญ่ คือ งบประมาณไม่เพียงพอ บุคลากรขาดความรู้ความ
เข้าใจวิธีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ อาคารสถานที่มีจำกัด บุคลากรไม่สามารถ
บูรณาการกิจกรรมตามโครงการได้ ขาดคู่มือแนวทางการจัดกิจกรรม การช่วยเหลือสนับสนุนไม่สม่ำเสมอ
ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการนิเทศ ติดตามผล ประเมินผล การนิเทศ ติดตาม
ประเมินผลไม่ต่อเนื่อง และขาดการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้ เป็นหลักฐาน

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาลักษณ์
ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C441735 : MAJOR SUPERVISION AND CURRICULUM DEVELOPMENT
KEY WORD: THE EDUCATION FOR RURAL DEVELOPMENT PROJECT / PRIMARY SCHOOLS /
SURIN PROVINCIAL

PHUTCHARA SOICHIT : A STUDY OF THE ORGANIZATION OF THE EDUCATION
FOR RURAL DEVELOPMENT PROJECT IN PRIMARY SCHOOLS UNDER THE
JURISDICTION OF THE OFFICE OF SURIN PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION.
THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. BOONMEE NENYOD, Ed.D. 257 pp.
ISBN 974-583-117-4

This research were aimed at studying the management and problems of
organizing the Education for Rural Development Project in primary schools
under the jurisdiction of the Office of Surin Provincial Primary Education.

Research findings showed that :

With regards to the need assessment study, a project committee
members meeting was conducted then the responsibilities were assigned to the
assigned teacher by which the questionnaire method was used for gathering
data, then they were analyzed through project committee members meeting on
the basic of community needs and feasibility principle. In implementing the
project within schools, personnel were assigned, budget, location, and
monitoring tools were prepared. A cooperation with concerned units and
public relation through students were also organized. Monitoring and
evaluation were conducted by school administrator and assigned teacher
within school, and the readiness of every step within the project
implementation was evaluated then the report was prepared once a semester.

Concerning the problems in organizing the project they were;
insufficient amount of budget, lack of knowledge in needs assessment and
activities organizing among personnel, limited plant location, activities
guidelines, and qualified personnel. Lack of information system was also
reported to be a problem.

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... บริหารการศึกษา

สาขาวิชา..... นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร

ปีการศึกษา..... 2535

ลายมือชื่อนิสิต..... *Mr. S/D*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Mr. Boonmee Nenyod*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร.บุญมี เถรยอด อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำปรึกษาอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย พร้อมทั้งให้แนวคิด ให้กำลังใจอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา จึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินไปด้วยความราบรื่นนับแต่เริ่มต้นและสิ้นสุดลงด้วยความเรียบร้อย ดังเจตนาธรรม์ทุกประการ ก็เพราะความกรุณาของบุคคลที่เคารพดังต่อไปนี้

รองศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เข็วรัตน์พงษ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้กรุณาแนะนำตรวจแก้ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี

รองศาสตราจารย์ ดร. สาลี ทองธวัช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ใจทิพย์ เข็วรัตน์พงษ์ นายเดโช บุญยภักดิ์ นางสาวศรีพ้อง จิตกรณกิจศิลป์ นายทองสุข รวยสูงเนิน และนายสมชาย มิตรมูลพิทักษ์ เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และให้คำแนะนำเป็นอย่างดี รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการในโรงเรียน โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

และเนื่องจากทุกการวิจัยครั้งนี้บางส่วนได้รับมาจากทุนอุดหนุนการวิจัยของบัณฑิตวิทยาลัย จึงขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ท้ายนี้ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อวิเชียร-คุณแม่แก้วลลภา สร้อยจิต ซึ่งสนับสนุนในด้านการเงินและกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา รวมทั้งพี่ ๆ น้อง ๆ หลาน ๆ และคุณกมล ชัยกันทะ ที่ช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

พัชรา สร้อยจิต

สารบัญ

ช

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	7
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	8
วิธีดำเนินการวิจัย	8
การนำเสนอผลการวิจัย	12
2 ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
โครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.นพ.) ...	13
วัตถุประสงค์ของโครงการ	14
จุดเน้นของการดำเนินงาน	15
การจัดโรงเรียนประถมศึกษาเป็นศูนย์กลางเพื่อพัฒนาชนบท	17
วิธีการดำเนินการพัฒนาชนบทระดับโรงเรียน	18
บทบาทของผู้เกี่ยวข้องในโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้าน ในเขตชนบท	19
กระบวนการดำเนินงานการใช้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นศูนย์ ในการพัฒนาชุมชนเขตชนบท	20
การเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชนเขตชนบทของโรงเรียน	25

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

หน้า

	การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ	30
	ความหมายของสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ	30
	วัตถุประสงค์ของการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ	31
	วิธีการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ	31
	การวางแผน	32
	หลักสำคัญของการวางแผน	33
	ประเภทของแผน	35
	กระบวนการวางแผน	36
	การนิเทศการศึกษา	36
	ความหมายของการนิเทศการศึกษา	36
	จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา	37
	หลักการนิเทศการศึกษา	38
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
3	วิธีดำเนินการวิจัย	42
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	42
	วิธีดำเนินการวิจัย	42
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
	การวิเคราะห์และเสนอข้อมูล	46
4	การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
	ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ตอบแบบสอบถาม	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 2	
การจัดโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านในเขตชนบท ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์ ซึ่งประกอบด้วย การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การรวบรวมข้อมูล การจัดทำ แผนงานและโครงการ การดำเนินงานของโรงเรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นศูนย์ในการ พัฒนาชุมชน การนิเทศติดตามผล ประเมินผล และการ รายงานผลการดำเนินงาน	64
ตอนที่ 3	
ปัญหาการจัดโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนาหมู่บ้านใน เขตชนบทของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์ ในด้านการสำรวจ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ การรวบรวม ข้อมูล การจัดทำแผนงานและโครงการ การดำเนินงาน ของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อเป็นศูนย์ในการพัฒนาชุมชน การนิเทศ ติดตามผล ประเมินผล และการรายงานผลการดำเนินงาน.....	113
5	
สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	134
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	134
วิธีดำเนินการวิจัย	134
สรุปผลการวิจัย	136
อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	145
รายการอ้างอิง	163
ภาคผนวก	169
ประวัติผู้เขียน	257

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและค่าร้อยละของผู้ให้สัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ได้รับคืน.....	45
2	สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ตอบแบบสอบถาม.....	49
3	ประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน	51
4	ระยะเวลาหรือประสบการณ์ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนโครงการ กศ.พช.	52
5	การเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับโครงการศึกษาเพื่อพัฒนา หมู่บ้านในเขตชนบทของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน และครู ผู้รับผิดชอบโครงการ	53
6	การเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา หมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) ของศึกษานิเทศก์	54
7	การเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา หมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) ของผู้บริหารโรงเรียน	57
8	การเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับโครงการการศึกษาเพื่อพัฒนา หมู่บ้านในเขตชนบท (กศ.พช.) ของครูผู้รับผิดชอบโครงการ	60
9	ปี พ.ศ. ที่โรงเรียนเข้าโครงการ กศ.พช. และขนาดของโรงเรียน	63
10	การสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ	64
11	การรวบรวมข้อมูล	68
12	การจัดทำแผนงานและโครงการ	72
13	การดำเนินงานของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อ เป็นศูนย์ในการพัฒนาชุมชน ด้านการเตรียมบุคลากร	79
14	การดำเนินงานของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อ เป็นศูนย์ในการพัฒนาชุมชน ด้านการเตรียมงบประมาณ	82
15	การดำเนินงานของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อ เป็นศูนย์ในการพัฒนาชุมชน ด้านการเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์	83
16	การดำเนินงานของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อ เป็นศูนย์ในการพัฒนาชุมชน ด้านการเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
17	การดำเนินงานของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อ เป็นศูนย์ในการพัฒนาชุมชน ด้านการเตรียมเครื่องมือนิเทศ	86
18	การดำเนินงานของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อ เป็นศูนย์ในการพัฒนาชุมชน ด้านการเตรียมเครื่องมือประเมินผล	88
19	การดำเนินงานของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อ เป็นศูนย์ในการพัฒนาชุมชน ด้านการดำเนินการ	90
20	การดำเนินงานของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อ เป็นศูนย์ในการพัฒนาชุมชน ด้านการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของ โครงการ ของครูผู้รับผิดชอบโครงการ	95
21	การนิเทศ ติดตามผล ประเมินผล และการรายงานผลการดำเนินงาน ด้านการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงาน	103
22	การนิเทศ ติดตามผล ประเมินผล และการรายงานผลการดำเนินงาน ด้านการประเมินผลการดำเนินงาน	107
23	การนิเทศ ติดตามผล ประเมินผล และการรายงานผลการดำเนินงาน ด้านการรายงานผลการดำเนินงาน	110
24	ปัญหาด้านการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ	113
25	ปัญหาด้านการรวบรวมข้อมูล	115
26	ปัญหาด้านการจัดทำแผนงานและโครงการ	117
27	ปัญหาด้านการดำเนินงานของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนเพื่อเป็นศูนย์ในการพัฒนาชุมชน ด้านการเตรียมบุคลากร.....	119
28	ปัญหาด้านการดำเนินงานของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนเพื่อเป็นศูนย์ในการพัฒนาชุมชน ด้านการเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์	121
29	ปัญหาด้านการดำเนินงานของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนเพื่อเป็นศูนย์ในการพัฒนาชุมชน ด้านการเตรียมสถานที่	122

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
30	ปัญหาด้านการดำเนินงานของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นศูนย์ในการพัฒนาชุมชน ด้านการเตรียมเครื่องมือนิเทศ	123
31	ปัญหาด้านการดำเนินงานของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นศูนย์ในการพัฒนาชุมชน ด้านการเตรียมเครื่องมือประเมินผล	124
32	ปัญหาด้านการดำเนินงานของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อเป็นศูนย์ในการพัฒนาชุมชน ด้านการดำเนินงาน	125
33	ปัญหาด้านการนิเทศ ติดตามผล ประเมินผล และการรายงานผลการดำเนินงาน	130

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย